

**Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
„Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері
фінансово-економічної безпеки”**

*для здобувачів вищої освіти
спеціальності*

073 “Менеджмент”

*ОПП «Управління фінансово-економічною безпекою»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»*

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки: метод. вказ. до вивч. дисц. для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 “Менеджмент” ОПП «Управління фінансово-економічною безпекою». Укладачі: проф. Левченко О.М., доц. Андрощук І.О., ас. Немченко Т.А. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 39 с.

Укладачі: Левченко О.М., д.е.н., професор кафедри менеджменту та комерційної діяльності,

Андрощук І.О., доц. кафедри менеджменту та комерційної діяльності,

Немченко Т.А., асистент кафедри менеджменту та комерційної діяльності.

Рецензенти: Сторожук О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.
В'юник О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Схвалено на засіданні кафедри економіки менеджменту та комерційної діяльності

Протокол від “ 15 ” серпня 2022 року № 1

© Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки / Укл. Левченко О.М., Андрощук І.О., Немченко Т.А. 2022. Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності. Електронний варіант 2022.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни	6
Плани та зміст практичних занять за темами дисципліни. Теми рефератів, завдання для вирішення	7
Тестові завдання для перевірки знань.....	18
Перелік питань для підсумкового контролю знань	33
Форми контролю.....	35
Рекомендована література.....	36

ВСТУП

Значення стратегічної поведінки, яка дозволяє фірмі виживати у конкурентній боротьбі в довгостроковій перспективі, різко зросло в останні десятиліття. В умовах жорстокої конкуренції і швидко мінливого зовнішнього середовищі підприємства змушені не тільки зосереджувати увагу на внутрішньому стані справ у компанії, але і виробляти стратегію довгострокового виживання, яка дозволяла б їм вчасно реагувати на зміни, що відбуваються в їх оточенні. У минулому багато фірм могли успішно функціонувати, приділяючи увагу тільки внутрішнім виробничим проблемам. Зараз же, завдання раціонального використання потенціалу відходить на другий план, поступаючись місцем питанням перспективного управління, що забезпечує адаптацію фірми до швидко мінливого навколишнього середовища.

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу в умовах глобалізації, визнання нового знання основним ресурсом забезпечення розвитку всіх соціально-економічних систем, ускладнення процесів функціонування економічних, соціальних та політичних систем мікро-, мезо-, макро- та мегарівнів зумовлюють об'єктивну необхідність трансформації діяльності державних організацій в контексті імплементації функції управління інноваціями. Стабільний та прогнозований розвиток інноваційної сфери можливий лише за умови комплексної координації інноваційних процесів з використанням спеціального економічного інструментарію інноваційного менеджменту.

З врахуванням визначених аспектів, дослідження теорії та методології стратегічного та інноваційного менеджменту є необхідним чинником впровадження новаторства в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших державних і муніципальних організацій, а опанування функцією управління підприємством та інноваціями – невід'ємною складовою формування сучасного спеціаліста у сфері фінансово-економічної безпеки на принципах перманентного удосконалення та виправданого ризику.

Методичні рекомендації з вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 “Менеджмент” ОПП «Управління фінансово-економічною безпекою» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» покликані допомогти здобувачеві оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками зі стратегічного та інноваційного менеджменту суб'єктів господарювання, зокрема щодо розуміння сутності і необхідності розробки стратегії підприємства, оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища, в якому діє організація, розробки основних напрямків, методів та інструментів досягнення поставлених цілей в наявних можливостях і в ситуаціях, що складаються.

Методичні рекомендації включають перелік тем з дисципліни з питаннями, що підлягають вивченню, теми рефератів, практичні завдання, тестові завдання для контролю знань, перелік питань до підсумкового контролю та список рекомендованої літератури.

Мета викладання навчальної дисципліни «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки» є надання здобувачам вищої освіти низки теоретичних знань та вмінь щодо теоретико-методичних та

методологічних основ стратегічного та інноваційного менеджменту в сфері фінансово-економічної безпеки в сучасних умовах господарювання.

Завданнями дисципліни «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки» є: вивчення сутності та значущості стратегічного менеджменту в забезпеченні розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємства; освоєння теоретичних знань та практичних навичок розроблення стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати інноваційні підходи в управлінні фінансово-економічної безпеки підприємства; визначити роль та місце інноваційного менеджменту в системі стратегічного управління господарською діяльністю; з'ясувати теоретичні основи інноваційного менеджменту в сфері фінансово-економічної безпеки; проаналізувати організаційні основи інноваційного менеджменту в сфері фінансово-економічної безпеки; охарактеризувати та розробити стратегію управління інноваційною діяльністю в сфері фінансово-економічної безпеки; особливості забезпечення економічної безпеки для інноваційно-інтегрованих структур; визначити оптимальні моделі стратегічного управління в системі економічної безпеки підприємства; проаналізувати методичне забезпечення щодо моніторингу та оцінювання реалізації стратегії управління інноваційною діяльністю; дослідити інформаційне забезпечення інноваційного менеджменту в сфері фінансово-економічної безпеки; з'ясувати особливості управління інноваційними проєктами в сфері фінансово-економічної безпеки.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Професійної підготовки	
	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 150	Освітня програма: «Управління фінансово-економічною безпекою»	1-й	1-й
		Семестр	
	Лекції		1-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,57	Освітній рівень: магістр	28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		94	136
Вид контролю: екзамен			

Мова навчання: українська

ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ

Змістовий модуль 1.

Теоретичні засади стратегічного менеджменту в сфері фінансово-економічної безпеки.

Тема 1. Теоретичні основи стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

План

1. Сутність та значення стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
2. Формування цілей стратегічного управління та його основні етапи.
3. Переваги стратегічного підходу до управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність стратегічного управління? У чому полягають основні етапи стратегічного управління?
2. Охарактеризуйте етапи процесу еволюції стратегічного управління та відмінності між ними.
3. Чим стратегічне управління відрізняється від оперативного управління?
4. Що таке стратегія підприємства і в чому полягає сенс її розробки?
Чим відрізняється стратегія підприємства від системи стратегічних цілей?
5. Які складові аналітичного етапу стратегічного управління?
6. Що собою являє місія підприємства?
7. У чому полягає основна відмінність довгострокового планування від стратегічного?
8. Що відрізняє стратегічні рішення від інших типів рішень? Наведіть приклади стратегічних рішень з практики вітчизняних підприємств.
9. Який хід дій при вирішенні стратегічних завдань властивий керівникам вітчизняних підприємств?
10. Назвіть передумови посилення стратегічного характеру управління підприємством
11. Які етапи виділяють в розвитку стратегічного менеджменту?
12. Дайте характеристику основним етапам розробки стратегії.
13. Назвіть бар'єр використання стратегічного управління на підприємствах малого бізнесу в Україні.
14. Які чинники необхідно враховувати в першу чергу при постановці стратегічних цілей вітчизняним підприємствам?
15. Чи є стратегія розвитку підприємства його комерційною таємницею?

Теми рефератів

1. Необхідність розробки стратегії підприємства на певному етапі еволюційного розвитку системи планування та її суть.
2. Стратегічний контекст підприємства.
3. Види стратегій фінансово-економічної безпеки та їх декомпонування.
4. Процес і етапи формування стратегічного плану на підприємстві.
5. Організація розробки стратегії фінансово-економічної на підприємстві.

Завдання для вирішення

Завдання 1.

Дати порівняльну характеристику довгостроковому і стратегічному управлінню. Порівняльну характеристику виконати в таблиці 1. Зробити висновки по роботі.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика довгострокового управління і стратегічного управління

Характеристика	Оперативне управління	Довгострокове управління	Стратегічне управління
Місія організації			
Основних способів досягнення цілі			
Як враховується чинник часу			
Що складає основу побудови системи управління економічною безпекою			
Підхід до управління кадровою безпекою			
Критерій ефективності управління			

Завдання 2.

Місія корпорації General Motors: наша місія – поставляти на ринок автомобілі, розроблені й зроблені компаніями в США, які є світовим лідером у якості, витратах і ступені задоволення клієнтів. Досягається це шляхом інтеграції людей і технологій, комерційних систем, а також за рахунок передачі знань, технологій і досвіду в рамках нашої корпорації.

Необхідно:

1. Ознайомитися зі змістом місії конкретного підприємства.
2. Реконструювати й описати по наведеному формулюванню місії підприємства її складені елементи:
 - Головні цілі діяльності організації
 - Основні споживачі продукції (послуг)
 - Товари (послуги) для клієнтів
 - Ринки (сегменти ринку) діяльності
 - Специфіка задоволення потреб клієнтів

- Конкурентні переваги організації

3. Обґрунтувати, що в наведеній місії підприємства визначає кожний із обов'язкових елементів формулювання місії.

4. Яке місце приділяється фінансово-економічній безпеці в системі стратегічних цілей підприємства.

Завдання 3

Сформулювати місію підприємства, що бажає вийти на український ринок виноградних вин.

Обґрунтувати, що в наведеній місії підприємства визначає кожний із обов'язкових елементів формулювання місії.

Завдання 4.

Розробіть місію для фармацевтичного підприємства, яке виробляє та збуває ліки і має мережу власних аптек.

Завдання 5.

Зробіть порівняльну характеристику місій (бачення та цінностей) вітчизняних та зарубіжних підприємств. Здійсніть відповідні висновки.

Тема 2. Стратегічний аналіз фінансово-економічної безпеки підприємства.

План

1. Теоретико-методичні основи стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.

2. Етапи здійснення стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.

3. Методологія стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.

4. SWOT-аналіз як метод виявлення й якісного оцінювання рівня загроз фінансово-економічній безпеці підприємства.

5. Стратегічний баланс потенціалу забезпечення безпеки підприємства.

6. Портфельний аналіз у розробці стратегій забезпечення безпеки підприємства.

7. Вибір та реалізація стратегії забезпечення безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Місце стратегічного аналізу підприємства в системі управління фінансово-економічною безпекою.

2. Сутність стратегічного аналізу підприємства.

3. Об'єкт стратегічного аналізу підприємства у сфері фінансово-економічної безпеки.

4. Особливості підготовчого етапу здійснення стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.
5. Особливості аналітичного етапу здійснення стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.
6. Особливості заключного етапу здійснення стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства.
7. Інформаційне забезпечення стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства
8. Методи стратегічного аналізу: статистичні та економіко-математичні.
9. Спеціальні методи стратегічного аналізу.
10. Методи стратегічного аналізу залежно від об'єктів діагностики.
11. Характеристика методу SWOT-аналіза.
12. Що собою являє стратегічний баланс, його особливості?
13. Які показники визначають фінансові можливості підприємств для короткострокового та довгострокового періодів?
14. Інструменти аналізу стратегічних альтернатив на корпоративному рівні.
15. Що являють собою типові набори факторів, що створюють основу відповідної матриці?
16. Розкрийте поняття портфельного аналізу, його мету і основні проблеми.
17. Розкрийте поняття матричних методів і охарактеризуйте основні етапи портфельного аналізу за матричними методами.
18. Охарактеризуйте будову матриці БКГ в цілому і кожного її квадранту.
19. Як використати матрицю БКГ для формулювання стратегії кожної СОБ.
20. Охарактеризуйте будову матриці Мак-Кінсі і її значення у портфельному аналізі.
21. Розкрийте порядок побудови матриці Мак-Кінсі.
22. Як використати матрицю Мак-Кінсі для формулювання портфельної стратегії.
23. Охарактеризуйте значення і будову матриці АДЛ.
24. Розкрийте порядок побудови матриці АДЛ.
25. Переваги і недоліки матриць БКГ, Мак-Кінсі і АДЛ.
26. У чому суть матриці Ансоффа і як її використати у портфельному аналізі.
27. Загальна характеристика етапу вибору та реалізації стратегії забезпечення безпеки підприємства.
28. Які основні кроки включає процес вибору стратегії.

Завдання для вирішення

Завдання 1.

Фірма “Фіалка”, заснована в березні 2018 р., протягом перших трьох років існування посіла одне з провідних місць серед фірм, які розробляють програмні продукти. Результатом діяльності фірми є стаке зростання фінансових результатів, кількості робітників, виробничого потенціалу. Значна увага

приділялась пошуку нових сегментів на ринку програмного забезпечення. Керівництво фірми прийняло рішення про випуск програмного забезпечення, орієнтованого на комплексне вирішення економічних, бухгалтерських, управлінських завдань. Для збільшення продажу своєї продукції керівництво співпрацювало з науково-дослідними та навчальними закладами, а також підприємницькими структурами.

Сформулюйте місію і стратегічні завдання, в тому числі і в сфері фінансово-економічної безпеки, поставлені в 2018 р. керівництвом фірми «Онікс». Проведіть стратегічний аналіз життєвого циклу стратегії фірми та стратегічний аналіз фінансово-економічної безпеки.

Завдання 2.

Проведіть SWOT-аналіз регіональних підприємств, звертаючи увагу на забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Завдання 3.

Використовуючи матриці аналізу господарського портфелю проведіть аналіз підприємств агропромислового сектору області (інших галузей), звертаючи увагу на забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Теми рефератів

1. Діагностика і прогнозування сильних та слабких сторін зовнішнього середовища підприємства.
2. Стан і прогноз середовища підприємства в цілому та на формування стратегії підприємства.
3. Методика SWOT-аналізу середовища підприємства.
4. Система стратегій підприємства.
5. Система методів стратегічного аналізу підприємства.
6. Організація розробки корпоративної стратегії підприємства
7. Формування портфеля бізнесів.
8. Використання синергетичних ефектів у портфельному аналізі.

Тема 3. Особливості аналізу й управління стейкхолдерами в сфері фінансово-економічної безпеки підприємства.

План

1. Сутність і понятійний апарат теорії зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Підходи до класифікації ключових стейкхолдерів.
2. Основні області дослідження стейкхолдерів та особливості аналізу.
3. Вагомість інтересів стейкхолдерів у процесі управління діяльністю підприємства

Питання для обговорення:

1. Хто такі стейкхолдери?

2. Особливості теорії зацікавлених сторін.
3. Основні групи заінтересованих сторін.
4. Типові інтереси зацікавлених груп впливу.
5. Карта стейкхолдерів.
6. Матриця «влада/динамізм».
7. Матриця «влада/інтерес».
8. Модель «Мітчелла».
9. Значення аналізу стейкхолдерів у процесі управління безпекою підприємства

Теми рефератів

1. Стейкхолдер-орієнтований підхід до забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств.
2. Координування вигоди стейкхолдерів з метою забезпечення безпеки діяльності в стратегічній перспективі.
3. Методологія оцінювання економічної безпеки стейкхолдерів підприємства.
4. Роль комунікаційного інструментарію стратегії корпоративної соціальної відповідальності для розбудови ефективного діалогу зі стейкхолдерами.

Тема 4. Стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства

План

1. Суть та принципи розробки стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.
2. Способи розроблення стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.
3. Стратегічна піраміда підприємства. Конкурентні стратегії підприємства.
4. Види стратегічного менеджменту безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Етапи формування стратегії підприємства.
2. Основні принципи організації процесу розробки стратегії.
3. Стратегічна піраміда підприємства, її особливості.
4. Еволюція видів стратегічного управління.

Теми рефератів

1. Вибір стратегії розвитку підприємства в контексті його економічної безпеки.
2. Інноваційний розвиток як елемент стратегічного забезпечення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
3. Роль фінансово-економічної безпеки у стратегічному розвитку

підприємницьких структур.

4. Маркетингова стратегія як інструмент фінансово-економічної безпеки.
5. Проблеми стратегічного планування фінансово-економічної безпеки на підприємствах.

Завдання для вирішення

Проаналізувати стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств-лідерів за часткою ринку в обраній галузі.

Тема 5. Моделі стратегічного управління в системі економічної безпеки підприємства

План

1. Характеристика та основні моделі побудови стратегічного управління в системі безпекоорієнтованого менеджменту.
2. Збалансована система показників. Практична реалізація ЗСП у системі економічної безпеки підприємства.
3. Організаційна система управління Рамперсада в системі безпекоорієнтованого менеджменту.

Питання для обговорення:

1. Переваги і недоліки моделей стратегічного управління в системі безпекоорієнтованого менеджменту.
2. Сутність збалансованої системи показників.
3. Практична реалізація ЗСП у системі економічної безпеки підприємства
4. Взаємозв'язк ЗСП та системи управління Рамперсада в системі безпекоорієнтованого менеджменту.

Завдання для вирішення

Сформувати систему збалансованих показників для підприємства-лідера за часткою ринку в обраній галузі.

Змістовий модуль 2. Інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки

Тема 6. Інноваційні процеси в системі фінансово-економічної безпеки.

План

1. Сутність інноваційного процесу в системі фінансово-економічної безпеки підприємств та його об'єкти.
2. Основні принципи інноваційного забезпечення системи фінансово-економічної безпеки. Цілі та завдання.
3. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на інноваційний процес у сфері фінансово-економічної безпеки.

Питання для обговорення:

1. Поняття інноваційного процесу.
2. Класифікація інноваційних процесів.
3. Передпроектне дослідження інноваційних можливостей організації.
4. Інноваційний цикл.
5. Програмований контроль.
6. Вирішення управлінських ситуацій
7. Питання для самоконтролю:
8. Принципи інноваційного забезпечення системи економічної безпеки.
9. Фактори, що впливають на інноваційний процес у сфері фінансово-економічної безпеки підприємств.
10. Модель інноваційного процесу.
11. Значення інноваційного процесу в сучасних умовах для забезпечення безпеки підприємства.

Теми рефератів

1. Інноваційна політика в контексті стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства.
2. Концепція побудови системи економічної безпеки підприємства в процесі інноваційної діяльності.
3. Організація фінансово-економічної безпеки бізнес-процесів інноваційного розвитку підприємства.
4. Фінансове забезпечення інноваційного процесу у сфері національної безпеки.
5. Чинники забезпечення економічної безпеки в процесі інноваційного розвитку підприємництва.

Тема 7. Стратегічне управління інноваційною діяльністю в сфері фінансово-економічної безпеки підприємства.

План

1. Стратегії управління інноваційною діяльністю у сфері фінансово-економічної безпеки: суть і види.
2. Структура стратегії інноваційної діяльності в системі фінансово-економічної безпеки.
3. Формування та реалізація стратегії управління інноваційною діяльністю у сфері фінансово-економічної безпеки.
4. Забезпечення економічної безпеки функціонування інноваційно-інтегрованих структур.

Питання для обговорення:

1. Структура стратегії інноваційної діяльності в системі економічної безпеки суб'єкту господарської діяльності.
2. Що собою являє оперативне планування інноваційної діяльності в сфері економічної безпеки?
3. Особливості стратегії інноваційної діяльності.

4. Основні напрямки стратегії інноваційної діяльності в системі фінансово-економічної безпеки.

5. Особливості забезпечення безпеки функціонування інноваційно-інтегрованих структур.

Теми рефератів

1. Інноваційні стратегії формування фінансово-економічної безпеки підприємств.

2. Інноваційна праця як інструмент забезпечення стратегічної економічної безпеки інноваційних проектно-орієнтованих підприємств.

3. Інноваційні промислові кластери як стратегічна основа системоутворюючих елементів безпеки розвитку підприємств.

4. Вибір стратегії інноваційного безпекового розвитку підприємств.

5. Безпекове стратегування управління інноваційними бізнес–процесами.

Тема 8. Управління інноваційними проектами в сфері фінансово-економічної безпеки.

План

1. Інноваційні проекти в сфері фінансово-економічної безпеки.

2. Механізм управління інноваційними проектами в сфері фінансово-економічної безпеки.

3. Управління ризиками як фактор економічної безпеки інноваційних проектів.

4. Особливості процесу контролінгу інноваційних проектів підприємства.

Питання для обговорення:

1. Поняття інноваційного проекту.

2. Класифікація інноваційних проектів.

3. Механізм реалізації інноваційного проекту.

4. Що собою являє управління інноваційними проектами в сфері економічної безпеки?

5. Об'єкти та суб'єкти управління інноваційними проектами.

6. Механізм управління інноваційними проектами в сфері ФЕБ, його основні складові.

7. Система показників ефективності інноваційного проекту.

8. Управління ризиками як фактор економічної безпеки інноваційних проектів.

9. Сутність та завдання контролінгу інноваційних проектів підприємства.

Завдання для вирішення

Завдання 1.

Вихідні дані

Проектний інститут розробляє технологічний процес потокової лінії з переробки сільськогосподарської сировини. Вартість проектних робіт становить 64 тис. грн., які мають бути освоєні протягом двох років: 44 тис. грн. – першого року та 20 тис. грн. – другого.

Виготовлення технічних засобів триватиме рік. Вартість обладнання становить 70 тис. грн., а монтажу – 24 тис. грн., який також має бути виконаний протягом року.

Освоєння нового технологічного процесу дасть змогу щорічно переробляти 1000 т сировини та виробляти 200 тис. банок консервної продукції за ціною 2,1 грн. за банку. Собівартість продукції 1,6 грн. за банку.

Супутні капіталовкладення становлять 1100 грн. Щорічно. Термін експлуатації потокової лінії 5 років.

1. Обчисліть економічний ефект від використання нової технології.
2. Запропонуйте можливі форми взаємодії проектного інституту та підприємства, що впроваджуватиме інноваційну розробку.

Завдання 2.

Вихідні дані

Інноваційний проект, що реалізується на державному підприємстві характеризується такими параметрами: обсяг інвестицій в інноваційний проект становить 1200 тис. грн. (на перший рік припадає 1000 тис. грн., на другий – 200 тис. грн.). Грошові потоки, починаючи з другого року реалізації проекту становитимуть, відповідно, 200, 800, 1000, 1000, 1100 тис. грн. Дисконтна ставка – 5 %.

Визначте індекс рентабельності інноваційного проекту та термін окупності інвестицій.

Тема 9. Механізм оцінки економічної безпеки інноваційної діяльності

План

1. Сутність та види загроз економічній безпеці інноваційної діяльності.
2. Методи аналізу загроз економічній безпеці інноваційної діяльності.
3. Методика оцінки економічної безпеки інноваційної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Наведіть основні фактори, які перешкоджають створенню ефективного механізму інноваційного розвитку підприємства.
2. Які методи аналізу загроз економічній безпеці інноваційної діяльності існують?
3. Головні методи оцінки економічної безпеки інноваційної діяльності.

Теми рефератів

1. Ризики стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки публічно-приватного партнерства

2. Оцінка системи державного регулювання інвестиційно-інноваційного забезпечення економічної безпеки.
3. Інноваційно-інвестиційна безпека: сучасні виклики та загрози.
4. Аналіз загроз економічній безпеці держави при здійсненні інноваційного розвитку.

Тема 10. Механізм управління економічною безпекою на підприємстві в системі інновацій

План

1. Пріоритетні напрями організації економічної безпеки на підприємстві в системі інновацій.
2. Основні складові механізму управління системою економічної безпеки інноваційної діяльності.
3. Контролінг як засіб забезпечення системи економічної безпеки підприємства.
4. Використання послуги аутсорсингу для організації економічної безпеки на підприємстві.
5. Інформаційне забезпечення інноваційного менеджменту у сфері фінансово-економічної безпеки.
6. Система моніторингу забезпечення системи фінансово-економічної безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Які є основні напрями організації економічної безпеки на підприємстві в системі інновацій?
2. Охарактеризуйте механізм управління системою економічної безпеки інноваційної діяльності.
3. Головні інструменти контролінгу як засібу забезпечення системи економічної безпеки підприємства.
4. Роль аутсорсингу в процесі організації економічної безпеки на підприємстві.
5. Особливості інформаційного забезпечення інноваційного менеджменту у сфері фінансово-економічної безпеки.
6. Складові системи моніторингу забезпечення системи фінансово-економічної безпеки підприємства.

Теми рефератів

1. Формування механізму стратегічного розвитку фінансово-економічної безпеки підприємства.
2. Стратегічний моніторинг в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою.
4. Провідні методи та інструменти стратегічного моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємств.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Що являє собою стратегія?

- A) головна мета компанії;
- B) програма, план, що узагальнює модель дій, необхідних для досягнення поставлених цілей шляхом координації і розширення ресурсів компанії;
- C) спосіб залучення позикових засобів;
- D) програма, модель дій, необхідних для одержання прибутку в короткостроковий період.

2. Стратегічний менеджмент – це:

- A) діяльність, зв'язана з постановкою цілей і задач організації і з підтримкою ряду взаємин між організацією й оточенням, що дозволяють їй домогтися своїх цілей;
- B) діяльність, зв'язана з керуванням персоналу;
- C) діяльність, зв'язана з досягненням цілей компанії;
- D) вірної відповіді немає.

3. До аналізу макрооточення не включається вивчення:

- A) покупців, постачальників, конкурентів;
- B) політичних процесів;
- C) природного середовища і ресурсів;
- D) правове регулювання.

4. До аналізу внутрішнього середовища не включається:

- A) організаційна культура.
- B) фінанси фірми;
- C) маркетинг;
- D) науково-технічний і технологічний розвиток суспільства.

5. До основних підходів при виробленні стратегії поведження фірми на ринку не відносяться:

- A) виявлення факторів, що перешкоджають проникненню в галузь нових конкурентів;
- B) лідерство в мінімізації витрат виробництва;
- C) спеціалізація у виробництві продукції;
- D) фіксація визначеного сегмента ринку і концентрація зусиль на ньому.

6. «Витрати _____ на одиницю продукції при одержанні доданої вартості стосовно до стандартного товару зменшуються на фіксований відсоток при кожному подвоєнні продукції» – це:

- A) ланцюжок цінностей;
- B) економія на масштабах виробництва;
- C) закон досвіду;
- D) вірної відповіді немає.

7. Закон досвіду був виведений:

- A) А.Томпсоном;
- B) М.Портером;
- C) Ж.-Ж. Ламбенном;
- D) Бостонською консалтинговою групою.

8. Ланцюжок цінностей – це:

- A) сукупність окремих напрямків діяльності підприємства;
- B) економічна закономірність;
- C) поняття, введене М. Портером і розглянуте в рамках системи вартості;
- D) виторг і обсяг виробництва фірми, що забезпечують покриття всіх її витрат і нульовий прибуток.

9. Вузкопрофільна компанія не має:

- A) корпоративної стратегії;
- B) ділової стратегії;
- C) функціональної стратегії;
- D) операційної стратегії.

10. Для побудови матриці «дженерал електрик» використовуються наступні фактори:

- A) привабливість галузі . Інтенсивність конкуренції;
- B) місткість ринку. Конкурентоспроможність СОБ;
- C) інтенсивність конкуренції;
- D) конкурентоспроможність СОБ.

11. Розширена концепція суперництва по Портеру виходить з того, що на діяльність підприємства впливають:

- A) 5 ринкових сил;
- B) 4 ринкові сили;
- C) 2 ринкові сили;
- D) вірної відповіді немає.

12. Згідно з матрицею БКГ товар у квадраті «швидкий ріст – значна частка ринку» – це товар типу:

- A) «Дійна корова»;
- B) «Зірка»;
- C) «Темна конячка»;
- D) вірної відповіді немає.

13. Згідно з матрицею «Дженерал Електрик» товар, що попадає в квадрат «висока привабливість галузі – низька конкурентоспроможність товару», знаходиться в зоні:

- A) росту;
- B) вибіркового розвитку;
- C) збору врожаю;
- D) вірної відповіді немає.

14. Якщо підприємство зосереджує увагу на потребах одного сегменту, то воно користується стратегією:

- A) концентрації;
- B) диференціації;
- C) масового охоплення ;
- D) вірної відповіді немає.

15. Згідно з моделлю Бостонської Консультативної Групи визначити, як називаються фірми, для яких характерне швидке зростання самої фірми, незначні прибутки, значні потреби у фінансових ресурсах:

- A) —дійні корови||;
- B) —дикі кішки||;
- C) —собаки||;
- D) —зірки||.

16. Завдання стратегічного менеджменту полягає в:

- A) підготовці фірми до можливих змін ринкової ситуації, протидії несприятливому впливу випадкових факторів;
- B) розподілів ресурсів і виявів внутрішніх резервів фірми;
- C) раціональній організації виробництва і створенні раціональної організаційно-управлінської структури;
- D) адаптації до зовнішнього середовища і проведенні відповідної кадрової політики.

17. Який вид стратегії відносно ринку пов'язується з досягненням конкурентних переваг за допомогою більш дешевого виробництва та збуту продукції?

- A) диференціації;
- B) низьких витрат;
- C) науково-технічних переваг;
- D) диверсифікації

18. Який вид стратегії відносно ринку пов'язується з поширенням сфер діяльності фірми на ринках нових продуктів, виробництво яких не асоціюється з традиційною спеціалізацією?

- A) вертикальної інтеграції;
- B) диверсифікації;
- C) підвищення рівня збуту;
- D) проникнення.

19. Що з названого не може бути місією підприємства:

- A) «Людам – дешево взуття»;
- B) «Смакує по-домашньому»;
- C) «Найвищий прибуток – запорука успіху»;
- D) «Висока якість – наш девіз»?

20. Стратегічна зона господарювання – це:

- A) сегмент середовища на якому підприємство здійснює або має намір здійснювати свою діяльність;
- B) стратегічний контекст підприємства;
- C) зона прийняття стратегічних рішень;
- D) сегмент ринку де приймаються виключно стратегічні рішення?

21. Стратегічна одиниця бізнесу підприємства – це:

- A) підрозділ підприємства;
- B) певний сегмент ринку на якому діє підрозділ;
- C) підрозділ підприємства, який має власні можливості майбутнього розвитку;
- D) головні підрозділи підприємства?

22. Портфельну стратегію розробляють:

- A) у мультибізнесовому підприємстві;

- В) у однобізнесовому підприємстві;
- С) для кожної стратегічної області бізнесу;
- Д) для кожного підрозділу.

23. Стратегія розвороту застосовується:

- А) коли відмовляються від підрозділів, які працюють неефективно;
- В) коли підприємство досягло критичної точки;
- С) коли підприємство ще не досягло критичної точки, хоча працює неефективно;
- Д) коли підприємство досягло найвищої точки у розвитку.

24. Корпоративна стратегія стабілізації застосовується у випадку:

- А) перебування товару на стадії зростання;
- В) перебування товару на стадії насичення і домінування на ринку;
- С) нерегулярних закупок при виході товару на ринок;
- Д) всі відповіді вірні.

25. Визначити перший етап процесу формування стратегії:

- А) аналіз стратегічних альтернатив;
- В) визначення місії;
- С) зовнішній аналіз;
- Д) визначення цілей діяльності;
- Е) внутрішній аналіз.

26. Короткотермінові стратегії мають назву:

- А) тактика;
- В) методи;
- С) політика;
- Д) процедури.

27. Система стратегічного менеджменту передбачає взаємозв'язок таких управлінських процесів:

А) аналіз факторів зовнішнього середовища, розробка цілей, вибір стратегії та її реалізація.

В) оцінка можливостей виробництва, розробка виробничих цілей, вибір стратегії зростання, її реалізація та оцінка.

С) аналіз макро-, мікросередовища, реалізація стратегії, її оцінка і здійснення коригуючих заходів.

Д) аналіз макро-, мікросередовища і внутрішнього середовища, визначення місії та цілей.

28. Необхідність розробки стратегії підприємствами викликано:

- А) насиченням світового ринку;
- В) неповнотою інформації про майбутній стан середовища;
- С) нестабільністю ринкового середовища;
- Д) всі відповіді вірні?

29. Що не входить у визначення «стратегія підприємства»:

А) прийняття рішень в умовах неповноти інформації про майбутній стан середовища;

В) визначення місії і цілей підприємства;

С) врахування можливостей підприємства;

D) постійне отримання високих прибутків.

30. Яка стратегія займає найвище місце в ієрархії стратегій:

- A) бізнесова;
- B) конкурентна;
- C) портфельна;
- D) функціональна.

31. Необхідним елементом визначення місії та цілей підприємства вважається:

- A) аналіз конкурентів;
- B) аналіз зовнішнього та внутрішнього оточення;
- C) планування;
- D) аналіз ринку товарів та послуг.

32. Зовнішнє середовище підприємства це:

- A) все, що знаходиться за межами підприємства;
- B) фактори, які прямо не впливають на підприємство, а створюють навколо певну атмосферу;
- C) фактори, що безпосередньо діють на підприємство;
- D) всі умови і фактори, що знаходяться за межами підприємства і прямо чи опосередковано діють на нього.

33. Кого і що не відносять до сил конкуренції у галузі (за М. Портером):

- A) клієнти і постачальники;
- B) конкуренти, що надійно закріпились у галузі;
- C) загрози з боку товарів-субститутів;
- D) загрози середовища.

34. Стейкхолдери – це:

- A) зовнішні партнери;
- B) компаньйони;
- C) постачальники;
- D) всі відповіді вірні.

35. Що є метою діагностики внутрішнього середовища:

- A) можливості і загрози;
- B) рівень виробництва і збуту;
- C) рівень прибутковості;
- D) сильні і слабкі сторони.

36. Портфельна матриця БКГ визначає наступну кількість основних позицій бізнесу, означених маркетинговими назвами:

- A) чотири;
- B) шість;
- C) вісім;
- D) дев'ять.

37. По яких ще параметрах, крім технічних і економічних, розраховують кількісні показники конкурентоспроможності товару:

- A) технологічних;
- B) нормативних;
- C) вартісних;

D) ергономічних.

38. Що знаходиться в чисельнику інтегрального показника конкурентоспроможності продукції:

- A) нормативний груповий показник;
- B) технічний груповий показник;
- C) ціна споживання;
- D) показник конкурентоспроможності підприємства.

39. Які стратегії Портер вважав базовими стратегіями бізнесу:

- A) диверсифікації;
- B) диференціації;
- C) лідерства за витратами і фокусування;
- D) правильні відповіді B і C.

40. Відносна частка ринку підприємства чи СОБ свідчить:

- A) про їх фінансовий стан;
- B) про динаміку ринку;
- C) про їх конкурентоспроможність;
- D) про їх прибутковість.

41. Яка функціональна стратегія є основоположною:

- A) виробнича;
- B) фінансова;
- C) маркетингова;
- D) кадрова.

42. Стратегію підприємства здебільшого розробляє:

- A) найвище керівництво;
- B) керівники всіх рівнів управління;
- C) керівники функціональних служб;
- D) всі бажаючі.

43. Процес, який допомагає розпізнати можливості та загрози для досягнення цілей організації:

- A) аналіз зовнішнього середовища;
- B) аналіз внутрішнього середовища;
- C) прогнозування;
- D) реалізація стратегії.

44. До економічних чинників, які враховують в процесі аналізу зовнішнього середовища належать:

- A) митна, кредитна політика місцевої влади;
- B) рівень зайнятості, платіжний баланс країни, середньорічний темп інфляції, стабільність валюти;
- C) зміна демографічних умов, рівень конкуренції;
- D) оцінка поточних стратегій конкурентів, аналіз майбутніх цілей конкурентів.

45. До політичних чинників, які враховують в процесі аналізу зовнішнього середовища належать:

- A) середньорічний темп інфляції, рівень розвитку фінансової системи держави;

В) показники податкової системи та зовнішньоекономічної діяльності країни, дефіцит бюджету країни;

С) угоди щодо тарифів і торгівлі між країнами, нормативні акти місцевих органів влади й уряду;

Д) життєві цикли різних товарів і послуг, рівень доходів населення.

46. До ринкових чинників, які враховують в процесі аналізу зовнішнього середовища належать:

А) легкість виходу на ринок, рівень конкуренції, життєві цикли різних товарів і послуг;

В) кредитна політика місцевих органів влади, дефіцит бюджету;

С) середньорічний темп інфляції, платіжний баланс країни;

Д) оцінка поточних стратегій конкурентів, аналіз майбутніх цілей конкурентів.

47. Сфера внутрішнього середовища організації, яка охоплює технологію виготовлення продукції, постачання і ведення складського господарства, здійснення досліджень і нових розробок:

А) організаційна;

В) фінансова;

С) виробнича;

Д) маркетингова.

48. Сфера внутрішнього середовища організації, яка містить комунікаційні процеси, організаційну структуру, норми, правила, процедури, розподіл прав і відповідальності, ієрархію підпорядкування:

А) кадрова;

В) маркетингова;

С) організаційна;

Д) виробнича.

49. За рівнем управління, на якому розробляють стратегію, розрізняють:

А) корпоративну, ділову, функціональну, оперативну стратегію;

В) стратегію зростання, стабілізації, скорочення;

С) активну, пасивну стратегію;

Д) фінансову, соціальну, адаптивну стратегію.

50. За стадією “життєвого циклу” підприємства розрізняють:

А) корпоративну, ділову, функціональну, оперативну стратегію;

В) стратегію зростання, стабілізації, скорочення;

С) активну, пасивну стратегію;

Д) фінансову, соціальну, адаптивну стратегію.

51. Найбільш поширені, перевірені практикою стратегії розвитку бізнесу називають:

А) базисними;

В) ринковими;

С) інтегрованими;

Д) корпоративними.

52. До групи стратегій концентрованого зростання належить:

А) стратегія скорочення витрат;

- В) стратегія розвитку ринку;
- С) стратегія інтегрованого зростання;
- Д) стратегія ліквідації.

53. Стратегія, яка передбачає зростання за рахунок виробництва нової продукції та її реалізації на ринку опанованому організацією:

- А) стратегія зворотної вертикальної інтеграції;
- В) стратегія скорочення витрат;
- С) стратегія розвитку продукції;
- Д) стратегія централізованої диверсифікації.

54. Стратегія бізнесу, яка передбачає розширення організації шляхом додавання нових структур:

- А) стратегії концентрованого зростання;
- В) стратегії інтегрованого зростання;
- С) стратегії диверсифікованого зростання;
- Д) стратегії скорочення.

55. Стратегія, яка спрямована на зростання фірми за рахунок придбання постачальників або підсиленню контролю за ними, а також за рахунок утворення дочірніх структур, які є постачальниками:

- А) стратегія зворотної вертикальної інтеграції;
- В) стратегія вертикальної інтеграції;
- С) стратегія горизонтальної диверсифікації;
- Д) стратегія розвитку ринку.

56. Стратегія, яка виявляється у придбанні структур, які знаходяться між фірмою та споживачем, або у контролі над ними, тобто контролі над системою розподілу та продажу:

- А) стратегія зворотної вертикальної інтеграції;
- В) стратегія вертикальної інтеграції;
- С) стратегія горизонтальної диверсифікації;
- Д) стратегія розвитку ринку.

57. Стратегія, яка полягає в тому, що фірма розширяється за рахунок виробництва технологічно нової продукції, яку реалізують на нових ринках:

- А) стратегія розвитку ринку;
- В) стратегія горизонтальної диверсифікації;
- С) стратегія централізованої диверсифікації;
- Д) стратегія конгломератної диверсифікації.

58. Вертикальна вісь матриці “зростання-частка ринку” БКГ показує:

- А) частку ринку, яку займає стратегічна бізнес-одиниця відносно лідера ринку;
- В) річні темпи зростання галузевого ринку;
- С) наглядну картину порівняльної — сили кожної бізнес-одиниці в портфелі підприємства;
- Д) потребу кожної бізнес-одиниці в фінансуванні.

59. Стратегічні бізнес-одиниці, які попали в правий нижній квадрат матриці “зростання-частка ринку” БКГ, позначаються як:

- А) —важка дитина;

- B) —собаки||;
- C) —зірки||;
- D) —дійні корови||.

60. Згідно з матрицею БКГ “зірки” після стабілізації їх на галузевому ринку стають:

- A) —собаками||;
- B) —знаками питання||;
- C) —дійними коровами||;
- D) —важкою дитиною||.

51. Матриця “товари-ринки” І.Ансоффа призначена для:

- A) усвідомлення керівництвом поточної стратегії;
- B) вибору можливих стратегій підприємства в умовах зростаючого ринку;
- C) аналізу портфелю бізнесів;
- D) вибору стратегії в залежності від темпів зростання галузевого ринку і конкурентної позиції підприємства.

52. Інструмент стратегічного аналізу, яким досліджуються політичні, економічні, соціокультурні і технологічні аспекти зовнішнього середовища організації:

- A) PEST-аналіз;
- B) прогнозування;
- C) SWOT-аналіз;
- D) внутрішнє управлінське обстеження.

53. Матриця формату 3x3, що використовується для відображення і порівняльного аналізу стратегічних позицій різних бізнесів в організації:

- A) матриця McKiney;
- B) матриця БКГ;
- C) —управлінська сітка|| Блейка-Моутон;
- D) матриця І.Ансоффа.

54. Основним завданням цього етапу стратегічного планування є визначення ступеня досягнення мети, виявлення проблем і перешкод, визначення причин виникнення цих проблем:

- A) аналіз зовнішнього середовища;
- B) розробка стратегії;
- C) оцінка реалізації стратегії;
- D) визначення цілей діяльності.

55. Поліпшення технології, удосконалення способів і методів ведення справ – це:

- A) концентрація;
- B) інновація;
- C) конкурентна перевага;
- D) інтеграція.

56. Причина, через яку корпоративна і ділова стратегії збігаються в одногалузевому підприємстві:

- A) стратегія компанія розробляється для одного-єдиного виду діяльності;
- B) необхідно швидко змінити конкурентоспроможність компанії;

С) обмеження вільного інвестування;

Д) всі відповіді правильні.

57. Стратегічний господарський підрозділ “собака” відповідно до матриці Бостонської консультативної групи перебуває на такому етапі життєвого циклу товару:

А) зростання;

В) зрілість;

С) упадок;

Д) виведення на ринок.

58. Основними завдання керівництва підприємства при реалізації стратегії є:

А) розробка нової місії організації;

В) приведення структури управління у відповідність до нової стратегії;

С) забезпечення зниження витрат на маркетинг, рекламу;

Д) проведення SWOT-аналізу.

59. Поняття “інновація” запропонував:

а) Т.Кемп;

б) Й.Шумпетер;

в) А.Сміт;

г) П.Хейне.

60. Який тип інновацій виокремлюється за сферою застосування:

а) організаційна інновація;

б) масова інновація;

в) процесна інновація;

г) швидка інновація.

61. Який тип інновації характеризує масштаб її новизни:

а) виробнича інновація;

б) ординарна інновація;

в) науково-технічна інновація;

г) інновація, нова для країни.

62. Маркетинговий підхід до інноваційного менеджменту передбачає:

а) орієнтацію системи управління інноваціями на споживача, його потреби та запити;

б) встановлення нормативів управління за всіма підсистемами менеджменту;

в) регламентацію функцій, прав, обов'язків, елементів системи менеджменту в нормативних актах;

г) диференціацію методів управління в залежності від ситуації, що виникла в певний час.

63. Директивний підхід до інноваційного менеджменту передбачає:

а) встановлення нормативів управління за всіма підсистемами менеджменту;

б) орієнтацію системи управління інноваціями на споживача, його потреби та запити;

в) диференціацію методів управління в залежності від ситуації, що виникла в певний час;

г) регламентацію функцій, прав, обов'язків, елементів системи менеджменту в нормативних актах.

64. Удосконалення інноваційних знань:

а) не впливало на економічне зростання в 60-і роки;

б) відбувається в результаті одержання вищої освіти;

в) результат політичних революцій;

г) справляє незначний вплив на ефективність діяльності державної організації.

65. Розвиток науки визначається:

а) соціальними потребами;

б) політичними потребами;

в) потребами технічного прогресу;

г) дифузиею інновацій.

66. Видом ризику інновацій є:

а) підприємницький ризик;

б) паперовий ризик;

в) мотиваційний ризик;

г) заохочувальний ризик.

67. Страхові ризики інновацій виникають при:

а) порушенні нормального перебігу технологічного процесу;

б) зміні валютного курсу;

в) реалізації інноваційного проекту;

г) здійсненні інноваційної діяльності на території інших країн.

68. Фінансові ризики інновацій бувають:

а) процентними;

б) природними;

в) соціально-політичними;

г) національними.

69. Моніторинг ризику інновацій це:

а) оптимізація ризику;

б) безперервне спостереження за параметрами інноваційного процесу з метою контролю їх дотримання;

в) збір, узагальнення та переробка інформації;

г) автоматизація управління ризиком інновацій.

70. Методом зниження ризику є:

а) аналітичний метод;

б) порівняльний метод;

в) економіко-математичний метод;

г) метод диверсифікації.

71. Метод ухилення від ризиків базується на:

а) утворенні спеціального фонду;

б) поділі інвестицій на різні інноваційні проекти;

в) розподілі ризиків між учасниками інноваційного проекту;

г) відхиленні інноваційного проекту у випадку виявлення ризикових умов.

72. Метод страхування ризиків передбачає:

- а) поділ інвестицій на різні інноваційні проекти;
- б) утворення спеціального фонду;
- в) відхилення інноваційного проекту у випадку виявлення ризикових умов;
- г) розподіл ризиків між учасниками інноваційного проекту.

73. Елементом комплексного забезпечення інноваційної діяльності є:

- а) правове забезпечення;
- б) екологічне забезпечення;
- в) професійне забезпечення;
- г) регіональне забезпечення.

74. Впровадження нововведень може спричинити:

- а) соціальний ефект;
- б) погіршення міжособистісних стосунків;
- в) динамічний ефект;
- г) державний ефект.

75. Економічний ефект від впровадження інновацій характеризується:

- а) підвищенням тривалості життя населення;
- б) скороченням терміну окупності інвестицій;
- в) зниженням відходів виробництва;
- г) підвищенням питомої ваги нових інформаційних технологій.

76. Науково-технічний ефект від впровадження інновацій характеризується:

- а) зростанням доходів населення;
- б) прибутком від ліцензійної діяльності;
- в) зниженням викидів шкідливих речовин в атмосферу;
- г) зростанням кількості зареєстрованих авторських свідоцтв на винаходи.

77. Інноваційний потенціал організації – це:

- а) ступінь готовності виконати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної цілі;
- б) комплекс матеріально-технічних, трудових, інформаційних і фінансових ресурсів організації;
- в) головний критерій доцільності існування організації;
- г) глобальна стратегія організації в інноваційній сфері.

78. Венчурне підприємство – це:

- а) організація, що ризикує;
- б) підприємство, що створюється для реалізації інноваційного проекту, пов'язаного із значним ризиком;
- в) бізнес-інкубатор;
- г) технополіс.

79. Зовнішнім джерелом інвестицій для реалізації інноваційних проектів є:

- а) акціонерний капітал;
- б) прибуток;
- в) амортизаційні відрахування;
- г) кредит.

80. Внутрішнім джерелом інвестицій для реалізації інноваційних проектів є:

- а) державна субвенція;
- б) позичка;

- в) амортизаційні відрахування;
- г) іноземні _____ інвестиції.

81. Трансферт інновацій – це:

- а) збереження характеристик інноваційного проекту;
- б) передача права використання інновацій іншим суб'єктам інноваційної діяльності;
- в) купівля інноваційної ідеї;
- г) ринок інноваційних ресурсів.

82. До рівнів науково-технічної значимості інновацій відносять:

- а) споживчий;
- б) академічний;
- в) модернізаційний;
- г) мультипроектний.

83. Діагностика інноваційного потенціалу організації передбачає:

- а) детальний аналіз внутрішнього середовища організації;
- б) врахування інноваційної політики органів державної влади;
- в) аналіз стану організації за обмеженим колом параметрів, що є доступні, як внутрішнім, так і зовнішнім аналітикам;
- г) прогнозування інноваційних досліджень.

84. Для оцінки загальної економічної ефективності інновацій використовують такі показники:

- а) індекс рентабельності, норма рентабельності, період окупності;
- б) абсолютний рівень, відносний рівень;
- в) період окупності, екологічність;
- г) зростання середньої тривалості життя населення в країні.

85. Від реалізації інновацій можна отримати такий ефект:

- а) природний, екологічний, транспортний;
- б) зовнішній, внутрішній, загальний;
- в) економічний, фінансовий, ресурсний, спеціальний;
- г) значний, традиційний, фінансовий.

86. Інноваційний менеджмент – це:

- а) управління розвитком технологічних парків;
- б) рух інновацій до споживача;
- в) державне регулювання інноваційної діяльності;
- г) сукупність принципів, форм і методів управління інноваційними процесами.

87. Інкубатор технологій – це:

- а) наукомістка організація, пов'язана з вищим навчальним закладом, науково-технологічним парком чи інноваційним центром;
- б) приватна неприбуткова організація;
- в) організація, для якої наукові дослідження і розробки складають основний вид діяльності;
- г) державна організація в складі Академії наук.

88. В залежності від масштабу завдань, що вирішуються інноваційні проекти

поділяються на:

- а) новаторські, піонерські, випереджуючі;
- б) монопроекти, мультипроекти, мегапроекти;
- в) довготривалі, короткотривалі;
- г) загальні, спеціальні.

89. Інноваційний мультипроект – це:

- а) проект, спрямований на досягнення складної інноваційної цілі;
- б) проект, що виконується одним підрозділом наукової організації;
- в) багатоцільовий комплекс програм, що потребують централізованого фінансування і керівництва з координаційного центру;
- г) проект, що реалізується із залученням іноземних інвестицій.

90. Інноваційний мегапроект – це:

- а) проект, що реалізується із залученням іноземних інвестицій;
- б) проект, спрямований на досягнення складної інноваційної цілі;
- в) багатоцільовий комплекс програм, що потребують централізованого фінансування і керівництва з координаційного центру;
- г) проект, що виконується одним підрозділом наукової організації.

91. На передінвестиційному етапі реалізації інноваційного проекту:

- а) здійснюються інноваційні маркетингові дослідження;
- б) проводиться ринкова реалізація інноваційного продукту;
- в) проводяться науково-дослідні роботи;
- г) розподіляється одержаний прибуток від реалізації інноваційного проекту.

92. За типом кредитора, кредити, що використовуються при фінансуванні інноваційних проектів поділяються на:

- а) товарні, фінансові;
- б) іноземні, державні, банківські, комерційні.
- в) зовнішні, внутрішні, локальні;
- г) інвестиційні, іпотечні, митні;

93. Критеріями прийнятності інноваційної програми є:

- а) наявність цілі;
- б) технологічна здійсненність, економічна ефективність;
- в) неординарність, можливість швидкої реалізації;
- г) зрозумілість програми.

94. Критеріями оцінки інвестиційних проектів фінансування інновацій є:

- а) географічні, ринкові;
- б) територіальні, виробничі, фінансові, науково-технічні;
- в) конкурентні, підприємницькі;
- г) експортні, імпорتنі, локальні.

95. Інноваційний кластер – це:

- а) тимчасова угода між організаціями для спільного здійснення єдиного капіталомісткого проекту;
- б) сукупність інноваційних ідей;
- в) сукупність базових інновацій, сконцентрованих в певний час у певному економічному просторі як цілісна система нових продуктів і технологій;
- г) науково-проектна організація, що займається продукуванням інновацій.

96. Зміст принципу „цілісності системи”, що використовується при побудові інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи;
- б) єдності та взаємодії елементів системи;
- в) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- г) забезпеченні вертикальної взаємодії між елементами організації.

97. Зміст принципу „взаємопов'язаності та взаємодії елементів”, що використовується при побудові інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- б) забезпеченні вертикальної взаємодії між елементами організації;
- в) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи;
- г) єдності та взаємодії елементів системи.

98. Зміст принципу „обумовленості функцій”, що використовується при побудові інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) забезпеченні вертикальної взаємодії між елементами організації;
- б) єдності та взаємодії елементів системи;
- в) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- г) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи.

99. Зміст принципу „ієрархічності”, що використовується при побудові інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) єдності та взаємодії елементів системи;
- б) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи;
- в) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- г) забезпеченні вертикальної взаємодії між елементами організації.

59. Зміст принципу „автономності елементів”, що використовується при побудові

інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи;
- б) єдності та взаємодії елементів системи;
- в) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- г) чіткому розмежуванні функцій між елементами системи.

100. Зміст принципу „узгодженості”, що використовується при побудові інноваційної діяльності організації, полягає у:

- а) формуванні прямого й зворотного зв'язку між компонентами організаційної системи;
- б) формуванні й зміні функцій організації у відповідності з її цілями;
- в) часовій синхронізації функціонування ланок та структурних елементів організаційної системи;
- г) єдності та взаємодії елементів системи

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Концептуальні основи стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
2. Переваги стратегічного підходу до управління фінансово-економічною безпекою підприємства
3. Основні принципи стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
4. Основи економічного механізму стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
5. Засади мотиваційного механізму стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
6. Основи організаційного та правового механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства
7. Організаційно-адміністративні механізми стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
8. Етапи стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства
9. Діагностика зовнішнього середовища непрямого впливу
10. Діагностика зовнішнього середовища безпосереднього впливу
11. Діагностика внутрішнього середовища підприємства
12. Теоретико-методичні основи стратегічного аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства
13. SWOT-аналіз фінансово-економічної безпеки підприємства
14. Стратегічний баланс потенціалу забезпечення безпеки підприємства
15. Портфельний аналіз у розробці стратегій забезпечення безпеки підприємства
16. Сутність аналізу портфеля бізнесів та його основні етапи
17. Матриця Бостонської консультативної групи «зростання – частка ринку» для оцінки безпеки підприємства
18. Матриця «привабливість – конкурентоспроможність» («McKinsey» – «General Electric») для оцінки безпеки підприємства
19. Суть та принципи розробки стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства
20. Способи розроблення стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства
21. Стратегічна піраміда підприємства
22. Корпоративні стратегії, їх сутність і особливості в забезпеченні безпеки підприємства
23. Ділові стратегії, їх сутність і особливості в забезпеченні безпеки підприємства
24. Забезпечення безпеки підприємства через розробку функціональних стратегій
25. Операційні стратегії, їх сутність, головні ознаки
26. Забезпечення безпеки підприємства через розробку конкурентних стратегій підприємства

27. Чинники, що формують стратегію забезпечення безпеки підприємства
28. Види стратегічного менеджменту безпеки підприємства
29. Види стратегій забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства
30. Роль інноваційної політики підприємства у формуванні його фінансово-економічної безпеки
31. Сутність і структура інноваційної діяльності
32. Поняття інноваційної стратегії підприємства
33. Типи інноваційних стратегій
34. Розробка стратегії інноваційного розвитку підприємства
35. Аналіз інноваційних можливостей посилення безпеки підприємства
36. Планування інноваційної діяльності в розрізі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства
37. Вибір організаційних форм управління інноваційною діяльністю
38. Пріоритетні напрями організації фінансово-економічної безпеки на підприємстві
39. Контролінг як засіб забезпечення системи фінансово-економічної безпеки підприємства
40. Використання послуги аутсорсингу для організації фінансово-економічної безпеки на підприємстві
41. Переваги та недоліки послуги аутсорсингу в сфері забезпечення безпеки бізнесу
42. Бенчмаркінг як метод оцінки зовнішніх загроз безпеці підприємства
43. Складові і принцип дії мотиваційного механізму інноваційної діяльності
44. Форми і методи стимулювання інноваційної діяльності
45. Стимулювання вищого менеджменту організації до інноваційної діяльності
46. Організаційно-економічні форми стимулювання інноваційної поведінки працівників
47. Інноваційні форми фінансування фінансово-економічної безпеки підприємства.
48. Особливості управління інноваційними проектами.
49. Інноваційний процес у сфері фінансово-економічної безпеки.
50. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на інноваційний процес.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
 - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
 - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
 - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
 - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: [навчальний посібник]. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 320 с.
2. Управління фінансово-економічною безпекою / [В.О. Онищенко, Г.В. Козаченко, С.В. Онищенко, Т.М. Завора]; за заг. ред. В.О. Онищенка та Г.В. Козаченко. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 530 с.
3. Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки : підручник / О. М. Тридід, Г. М. Азаренкова, К. В. Орехова та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Тридіда ; канд. екон. наук, доц. К. В. Орехової. Київ : УБС НБУ, 2015. 815 с.

4. Вівчар О.І. Безпека бізнесу. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б., 2019. 277 с.
5. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства. Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.
6. Управління інноваційною складовою економічної безпеки : монографія : у 4-х т. / за ред. д. е. н., професора Прокопенко О. В. (гол. ред.), к. е. н., доцента Школа В. Ю., к. е. н. Щербаченко В. О. Суми : Триторія, 2017. Т. I. : Теорія та методологія управління інноваційною складовою економічної безпеки. 464 с.
7. Економічна та майнова безпека бізнесу / Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
8. Економічна безпека підприємства: [підручник]/ А.М. Дідик та ін. Львів: НУ «Львівська Політехніка», ТЗОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.
9. Sennewald C., Baillie C. Effective Security Management. 7th Edition. Amsterdam: Elsevier Inc., Butterworth-Heinemann, 2020. 424 p. <https://doi.org/10.1016/C2017-0-01734-2>
10. Vellani K., Strategic Security Management: A Risk Assessment Guide for Decision Makers. Boca Raton: CRC Press, 2019. 300 p. <https://doi.org/10.4324/9780429506611>
11. Goździewicz W, Gutkowski C., Tabansky L., Siudak R. (2017) Security through innovation. Cybersecurity sector as a driving force in the national economic development/ Skokowski D. (Ed.) The Kosciuszko Institute. <https://ik.org.pl/wp-content/themes/ik/report-img/security-through-innovation.pdf>

Додаткова

1. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Т. І. Решетняк та ін.]; за заг. ред. А. П. Наливайка, О. М. Гребешкової. Київ: КНЕУ, 2017. 418 с.
2. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с
3. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
4. Економічна безпека підприємства. Електрон. навч. посібник/ уклад. М.І. Небава, Ю.В. Міронова. Вінниця: ВНТУ, 2017. 75 с.
5. Івченко Є.А. Трансформації системи економічної безпеки підприємства: монографія. Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. 420 с.
6. Онищенко О.В. Козаченко Г.В., Онищенко С.В., Завора Т.М. Управління фінансово-економічною безпекою: підручник / за заг. ред. О.В. Онищенка та Г.В. Козаченко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 530 с.
7. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади. Х.: ХНЕУ, 2016. 299 с.
8. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
9. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб./ Пугач А.М. та ін. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.

10. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
11. Фінансово-економічна безпека: теоретико-правові аспекти: навч. посіб. / кол.авт. [Резворович К. Р. (кер.), Юнін О. С., Круглова О. О. та ін.] Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 195 с.
12. Соломіна Г.В. Забезпечення фінансово – економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
13. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко та ін.; за ред. З.Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.
14. Микитюк П.П., Брич В.Я., Шкільняк М.М., Микитюк Ю.І. Інноваційний менеджмент: підруч. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.
15. Безгін К. С. Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник / Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207 с.
16. Левченко О.М., Левченко А.О. Немченко Т.А. Захист комерційної таємниці в контексті стратегічного управління економічною безпекою організації в умовах цифровізації економіки. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2021. Вип. 7 (40). С. 20-30 [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).20-30](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).20-30)
17. Левченко О. М., В'юник О. В. Механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності інноваційно-інтегрованих структур. *Центральноукраїнський науковий вісник . Економічні науки*. 2020. Вип. 5. С. 152-162. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2020_5_16.
18. Левченко О.М., Ткачук О.В., Царенко І.О. Соціально-економічні передумови забезпечення національної безпеки в умовах глобалізації. *Економіка і регіон. Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка*. Полтава, 2018. №1(68). С. 37-46. <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/1012>
19. Левченко О.М., Музиченко А.С. Сучасний інструментарій менеджменту в умовах інноваційних змін. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2021. Вип. 7 (40). С. 150-155 [http://economics.kntu.kr.ua/archive/7\(40\)/40_Levchenko2.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/7(40)/40_Levchenko2.html)

Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
3. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>
4. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки»

Укладачі:

Левченко Олександр Миколайович,

д.е.н., професор кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Центральноукраїнського національного технічного університету

Андрощук Ілона Олександрівна,

к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Центральноукраїнського національного технічного університету

Немченко Тетяна Анатоліївна,

к.е.н., асистент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Центральноукраїнського національного технічного університету